

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évi-
negyedrre 3 ft o. é.

Helyben előfizethető Demján L. és Keresz-
tesy Pál úrak kereskedésében, hol egyes szá-
mok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Ez azután a jó gondolat!

(Brrr!) A politikában legtöbbet és leginkább
árt az elmerengés, a tények jégheideg zuhanyja ak-
kor szakad a nyaraló quasi-államférfi nyakába,
midőn már nemcsak a tervek voltak képezeleté asz-
talan szépen kiterítve, hanem az új ország földjé-
nek sűrűdését, tömörülését is szintugy észlelni
kezdő nagyratörő lelke herschel-i látcsőven át.

Nagy gyönyörűséget szokott okozni a gyer-
mekeknek a kalaideszkop az ő ezeralakú, százféle
színből pompázó képeivel, bár látják, hogy az
egyik pillanatban összerúgott monumentalis épület,
a, a másikban darabjaira hull szét. Nem így a rossz
politikuskok. Ezek szépen kikomponálják maguknak
az egész dolgot, s nem veszik észre, hogy a világ
nem az ő teatartatójuk körül forog; s ők még mindig
azt hiszik: **mindenki** rájuk néz, őket követi
ezért reminiscenciáikat szedik össze és — reve-
lálnak.

Elképzeltek, mily megdöbbenést okozand e
szó „revclatiuni” — N.-Szebenben, miután a
„Gaz.” hasábjai hozzák azokat és pedig B. ur tol-
lából; alig vártuk a n.-szebeni román lapot, hadd
vizsgáljuk az elhalványodó arcvonásokat, a resz-
kető tollat, a remegő kézzel.

Megjött a „Telegraph Rom.” s ép az ellenkezőt
találjuk; egyidejűleg azt olvassuk B. ur lapjában,
hogy ő egyidőre eltávozott a patriából, s a revela-
tiók félbe maradnak; miután azonban B. aligha
sokáig távol marad tőlünk, **ujabb** tudományos
utazása alkalmából — elvárhatjuk nyugodtan a
No IV-et is addig majd a három első levelet fogjuk
apránként felbontani.

A n.-szebeni román lap csak úgy fitymálva
bánik el velők; mi azonban őt az ellenfél eme le-
nézésében követni nem fogjuk.

Igaz, hogy az önhittség egy nemére is mu-
tathat az, ha valaki hasábszáma cizálgatja: mit
gondolt, mit és kinek mondott akkor és akkor;
mert hát az efféléket csak világhírű emberekről ki-
vanesi a közönség és utókor megtudni, a miért is a
nagy főúriakról székérszámra készülnek a memoírok,
s annyi sok mindent elmondanak egy-egy ilyen
nagy emberrel, hogy azt, ha mathusalemi kort élt
volna, még akkor sem lett volna képes még csak
ki is gondolni.

Hanem az emberi gyarolásra emlékezve
elnézhetjük B.-nak is, ha ő magát ilyen megmo-
moirozandónak képzele, s ezért emeli oly magasra
azt a lánzdását, melyre a „Telegraph Rom.” csak azt
mondja: tedd le azt a nádszálát!

Baritiu önmagáról emlékezik és revelál: a
„Telegraph Rom.” meg arra utalja, hogy az egyének
háttérbe kell szorulni a nemzet egységével, mellet,
abba fel kell oldadnia; ezért ő csak a dologgal, az
elvével foglalkozand.

Ez ugyan jó felelet B.-nak, ki utra kelte előtt
is saját arczképét pirosítá: — itthon akart hódítani,
s ime máshová kell lótnia „afara din patria.”

Talán tengeri fürdőre megy izmalet edzeni, s
majd haza érve a IV-ik revelatióban mint Hercules
toppan ellenfelei elébe? Meglehet. Ambátor az
elhallgatásra következő elutazás, tudományos czé-
lokat is jelezhet, uti anno Schmerlingi; e nagy fér-
fiut Baritiu III. levelének vege juttatja eszünkbe, hol
arról van szó, küldessék fel 26 egyén a Reichs-
rathba.

A passivisták vezére nyakába veszi a világot
azon pillanatban, midőn a román nemzeti congres-
sus egybegyülvendő; — ez azt constatiálja, hogy a
gyulatjervari szerdahelyi program-renovatio-
teljes fiasco, a teleplezesek tulajdonképp nem egyéb
mint lepel, mely alatt B. ur szép lassan levonul a
politikai színterről — hosszabb vagy rövidebb
időre. Prosit!

Jó gondolat, okosan cselekszi.

B. a legújabb időben azon politikát hirdette,
hogy, a „Telegraph” szerint „a románok dugják fejé-
ket a földnyibe, mint a strucz, hogy ne is lássák,
ne is hallják azt a mi sorsuk fölött határozatlik.”
Az ilyen nem-politika lejárta magát; meri benne
van a levegőben realis korunk jelszava: segits ma-
gadon s az Isten is megsegít! Semmittevésével a
meglevő jogokat sem lehet oltalmazni, annál ke-
vésebbé a netaláni sérelmek orvoslátát kivívni, hisz
nema gyermeknek annyja sem érzi szívát.

Különb B. következetes marad ez uttal po-
litikájához: **elhalgat**. Kar volt e jó gondolattal ha-
marabb elő nem állania, ugy nem rombolt volna leg-
utóbb is azon, mit a román vezérférfiak bölcsessége
sikeresen építeni kezdett; a munkát ugyan félbe
teljesen nem szakíthatta, mert hát a congressus
nemsokára egybeül; de hogy B. urnak nem volt
szándéka munkálkodni, kiteszik már abból is, hogy
akkor lép le a politikai színpadról, midőn aszebeni
ellenfelei ezt kiáltják:

mondjatok jobb programot!

Milyen kedvező alkalom lett volna ez Bari-
tiura nézve ha elő áll és megmutatja mekkora ál-
lamférfi ő; bebizonyítja, hogy nem vak rajongó,
hanem a jelen állapotok szilárd talajára építeni
tudó, a jövőbe belátó, jól számító államférfi s így
képes nemzetének a politikai haladás biztos útját
az emelkedés fokozatait, a vívmányok egymástut-
ját kijelölni; ő azonban e helyett **elutazik!** Ez a
passivitas politikájának méltó betetőzése: a politi-
kai inpotentia nyílt bevallása, — de mementó is
bajtársaihoz arra: hogy a merengéssel nem sokra
lehet vinni, legfőkébb eltűnik az ember — és ezt
nevezük mi jó gondolatnak. Vale.

Lapszemle.

A „Pesti Napló” a miniszeri tanács (a belgrádi
látogatásra vonatkozó) határozatának indokát részint a
dunai fejedelemségek hiányos rendőri viszonyaiban, ró-
szint politikai körülményekben találja, mely különben is
kolosönös szerződés-n alapul, és a kormány ezen, vala-
mint a szerb iskolai törvényben együtt mir valahára
rendszerét lát, mely itthon majdnem a korlátlanosság ter-
jedő szabadság, az önrendelkezési jog oly mértéke, mely-
lyel az államot is veszélyeztethet. Az állam majdnem a
nemzetiség discretiojára bizza legnagyobb érdekét. De
ezzel karólve az apróságokig terjedő szigor a külfölddel
való vonatkozásainkban oly szigor, melyről csak azt kell
kivánnunk, hogy érvényesüljön itthon is az agitatio mind-
azon eszközei és tényezői ellenében, melyek külföldről a
hazai földbe titelve, itt majdnem akadálytalanul üzik me-
terségüket. A Lónyay-cabinet említett intézkedései való-
színűleg egy nagyobb szabású actió kezdetét jelzik, mely-
nek már szándéklat is, melylyel megindított, elisme-
résre méltó. Az eredmény fogja megmutatni, vajjon az
eszközök helyesen választottak-e, s óhajja a haza érde-
kében, hogy helyesek legyenek.

A „P. Lloyd” a „Patria” programjának elemzésébe
bocsátkozik s különösen hangsúlyozza, miszerint nemzeti
congressusról, melyben a románok Erdély negyedik nem-
zetiségének nyilvánítatnának s az 1867-ki kiegyezést
elfogadnák, szó sem lehet, mert először: a nemzetiségek-
nek nincs joguk valamely államtörvény felett itélni, és
továbbá, mert az erdélyi nemzetiségek teljes politikai és
vallási egyenjogúsultsága már 1848-ban kimondatott.
Ha a románok a nemzeti, közszégi és választási tör-
vény módosítását óhajlják, lépjenek fel erre vonatkozó
határozott indítványokkal, melyek a discussiót lehetővé
teszik, de ne fedjék soha, miszerint Magyarország, ha
önnyilkosságot nem akar elkövetni, sohasem tűrhet meg ily
nemzetiségi autonómiát.

Az angol trónbeszéd

A trónbeszéd, melylyel az angol parlament e hó
10-én bezáratt. következőleg hangzik: Mylordok és
Gentlemenek! Elérkezett az idő, midőn önök egy előre
elállhatnak kötelességeik erőfeszítő teljesítéséről, s
élvezhetik a nyugalmat, a melyet kitaró szorgalmuk
elannyira kiérdemelt. Örövendek, hogy jelenthetem
önöknek, hogy az egyenletlenség, mely kormányom és az
amerikai Egyesült-Államok kormánya közt a washingtoni
szerződés pontozatai örve alatt közvetett károk meg-
térítése iránt támasztott amerikai igények folytán kelet-
kezett, a dőltő bírak egy határozata folytán mely teljesen
megfelel az általam az ülésszak elején jelzett nézeteknek
végleg mellőztetett. Megfelelőleg az önök magatartásának,
Canada is elfogadta a törvényeket, melyek a kérdéses
egyezmény végrehajtására szükségesek. Minden szüksé-
gesnek vélt rendelkezés meg van tehát így téve, s nekem
teljes megnyugtatásomra szolgál, hogy e részben mi sem
áll két rokon nemzet egyetértésének útjában. Mióta
önökhez ez ülésszak elején szoltam, azóta a francia
kormány formálisan tudatta velem a fölmondást, mely az
1860. egyezménynek véget vet. Ugyan a francia kormány
tudatta azonban velem egyszersmind óhaját további
tárgyalások iránt Minden e kérdésben óhajom sürgöny-
váltásának azon komoly kívánság fog vezetni hogy alatti-
val im jogos kívánalmait tekintetbe vegyem, továbbá, hogy
ne mellőzzem azon barátságos érzületet sem, mely a két
országot oly sokáig össze kapcsolta, s azon meggyőző-
désemet, hogy a kolosönös szabad forgalomból mindeuki
mind annyigilag, mind szellemileg, csak előnyeket me-
rihet. Nagy megelégedésemre szolgált, az 1870. tervény
határozmányaihoz képest Németország császárával a
közösönös kolosönös ki-zolgáltatás-ára nézve egy
egyezményt köthetnem. Gondjaim ez idő szerint arra
irányozvák, hogy más államokkal is hason szerződést
hozzak létre. Kormányom lépéseket tett, melyek oda
céloztak, hogy Afrika keleti partjain a rabszolga keres-
kedés erélylyel megakadályoztassék. Örömmel adtam
a Cap-gyarmat törvényhozás azon törvényhez, mely őt
felelős kormány életbeléptet s követeli, beleegyezésemet.
Alsóházi tagurak! Kifejezem önöknek elismerése-
met azon bőkezűség iránt, melylyel önök az államszel-
gálat szükségleteiről gondoskodtak.
Lordok és gentlemenek! Jóllehet az ország szük-
ségletei és várakozása a parlament erőfeszítését a törvé-
nyek javítása dolgában nem kis tekintetben felül mulják

is, mégis megelégedéssel említem föl az eredményeket,
melyekkel önök a lefolyt év alatt törvényeink sorát gaz-
dagították. A törvény, mely az erőszakosságokat a csüdes
oceán benszüleit ellen tárgyzazza, az által, hogy e
visszaélés megakadályozására és megbüntetésére hatá-
lyosabban és gyorsabban hat közre, arra is fog szol-
gálni, hogy az ország becsületét, s a humanitas érdekeit
terjeszse. A hadsereg localizálása iránti törvény emeli
védelmi rendszerünket s az által nélkülözhetlen közreha-
tással szolgálnd azon fontos retdormok létrehozására,
melyeket a parlament már jóváhagyott. A törvény, mely
a titkos szavazást elrendeli, arra lesz befolyással, hogy
biztosítandja ép ugy a választók függetlenségét, mint a
választások nyugodt folyamát és tisztaságát. Habár nem
voltak is önök a jelen ülésszakban oly helyzetben, hogy
rendelkezést hozzanak érvénybe a parlamenti tagok által
választásoknál való megvesztegetés ellen, mégis öröm-
mel látom, hogy a municipalis választások rokon kér-
dése magára vonta önök figyelmét, s hogy törvényt ter-
jesztettek önök elem, mely arra van irányozva, hogy a
fenálló rossz állapotokat megszüntesse, egy törvényszéket
rendelven ily választások érvényességének megbírálá-
sára. A skót oktatási törvény által gondoskodtak önök a
skóti ifjúság nevelésének általánosítására és hatályosságra
iránt, összhangzódsában a nép lelkiismereti és mélyen győ-
kerező meggyőződéseivel és a vallási szabadság elveivel.
Egy helyi kormányhatóságnak Irlandban az 1871-iki an-
gol statutum végzéseit szerint föllállítására egy oly közigaz-
gatási szervet hoz létre, a mely sok hasznos törvénynek
adand hatályosságot, s az egyesült királyságok azon ré-
szében népszerű helyi intézmények dolgában igen szép
eredményeket igér.

Az uniformitás iránti törvényjavaslat jobbbitására
vonatkozó rendelkezés oly gondos kutatás, oly számtalan
beleegyező nyilatkozás müve, hogy minden akadály és
ingerült-ég nélkül lehetend az isteni szolgálat régi rend-
szerében hasznos módosításokat megtenni. Az egészség-
ügyi törvény nem merit ki ugyan eziránt lehetó rendel-
kezést, sokat megtett azonban mégis erős és jól szervezett
helyi hatóságok tremtése által, egy a főnálló egészség-
ügyi törvények kényszerű végrehajtása, valamint azok
könnyebb végrehajtása iránt, továbbá a még ezután tea-
dók elköszítésére nézve. A törvényszékek keze közt forgó
nagy lőkek ellenőrzését és kezelését szabályozó törvény
meg fogja kimélni a vádlók nagy számát a koczkatatás
és aggodalom azon mérvétől, melyeknek eddig, kisebb
nagyobbn mértékben talán kitéve voltak, s egyszersmind
arra is közre fog hatni, hogy nagyobb állandóságot ho-
nostand meg pénzügyeink számára. Örülök, hogy a bá-
nyák szabályozására vonatkozó törvények által önök oly
helyzetben voltak, hogy alattiálom azon nagy osztályá-
nak, mely ez iparág körül van foglalkoztatva, jólétéről
és bizosságról ujabbban is gondoskodjanak. A határozat-
ok, melyeket önök az italmérési-jog szabályozása iránt
hoztak, a jelen törvény észszerű javításai, s remélem,
hogy a különböző rendőri szabványok, melyeket ezek
magokban foglalnak, a közérköcsiséget előmozdítólag
fognak hatni.

Azon helyzetben vagyok, hogy kedvezőleg nyilat-
kozhatom, Irlandnak mind nyugodt állapotáról, mind nő-
vekről jólétéről.

Az állam jövedelmei is virágzásnak örvendenek.
S midőn önöknek az ipar és kereskedelem élénk-
ségéhez szerencsét kívánok, ugy hiszem fontolóra veszik,
hogy az élelmi czikkok és a munka ára gyors váltózásá-
nak ideje egyszersmind oly idő is, melyben a mérsék-
let és az elővigyázat tanácsosb mint bármikor.

S mikor önöknek istenhozzádot mondanék felké-
rem önöket, csatolják a mindenható dus áldásait közö-
netemhez, s azok további nyújtásáért irányozott imákhöz
az önökét is.

A törökök és montenegróiak közt előfordult ujabb összeütközésről.

Egyes fanaticus boszúeseleménye, vagy pedig mé-
lyen szűt celszövény forog-e fenn, még nem tudni, de
annyi bizonyos, hogy komoly események előestéjén
állunk. Kolatsin mellett harmadszor is csatára került a
dolog, mi annál aggasztóbb, mert ez egyszer montenegrói
terület szolgált a tragedia színhelyül. Aa esemény
lefolyása rovidon a következő: A határ közelében
Mislav Misulitz, egy csernagorai nahia parancsnoka
emberei körében ült s ép a törökök garázdálkodásáról
foly a beszéd, midőn ez utóbbiak egy csapata által
meglepetett. A csapat vezére, Ato Grilits Drjjanin tüzel,
a parancsnokra, ki a fejedelem parancsára emlékeztetve,
hogy minden összeütközést kerülni kell, embereivel
hátrálni kezdett, mi azonban csak növelte a támadók
bátor-ágát, kik folytonos tüzelés közben mindinkább
közeledtek. Ekkor a parancsnok felkiáltott: „Fiúk, a
törökök megbecstelentek minket, ment-ük meg becsü-
letünket! a montenegróiak erre megállapodtak és a harc
kezdetét vette. Időközben mindkét fél nyert erősítése-
ket; névszerint a parancsnokhoz 50 katoná csatlakozott.
A harc 4 óráig tartott, a törökök állitotag 20 embert
vesztettek, a montenegróiak vesztesége csekélyebb.
Celtinben az esemény hire roppant izgatottságot

okozott; Nikicza azonnal összehívta a senatust, mely
hosszas tanácskozás után elhatározta, miszerint jegyzék
intézettség a portához, melyben a tények pontos fel-
sorsolása mellett elégtétel kéretik Tóvábbá hogy a tarto-
mány hadiállapotba helyeztessék, azaz: a montenegróiak-
nak megparancsoltassék, miszerint falvaikban maradjanak
fegyvereiket késszen tartásák és 14 napra való élelmet
szerezzenek be; harmadszor: hogy minél több lőport
gyűjtsenek s végre, hogy a batárközségekből katonai
zárvonat alakittassék. Ez utóbbiak megengedetett a
támadást egész erővel visszaverni, sőt még török területre
is előnyomulni. Mindezen rendszabályok már foganatba
vételettek. Kis mérvű csatározások már folytak, melyekből
a legcsekélyebb okból általános harc fejlődheik, mely
kétségtelenül igen szomorú és meszszeható következmé-
nyeket vonhat maga után.

KÜLFÖLDI HIREK.

Vilmos császár aug. 29-en Ischlbe várattk a
királyi udvarhoz, s király ő felsége ez alkalommal fog a
berlini hadgyakorlatokra meghívatni.

Egy belgrádi hír szerint Milán fejedelem trónra
lépte alkalmából a hatalmak a nemzeti ünnepen (aug.
22.) külön képviselők által fogják magukat képviseltetni.

Francozországban nyugodalom, csend és rend uralkodik.
A kormány azzal a tervvel van elfoglalva, hogy a
németeknek a hadikárpótlásból 500 milliónyi összeget
september 5. és 10. napjai közt lefizessen. Ezen fizetés
teljesítése után Marne és Haute-Marne departementok
kiürítése meg fog történni.

A Trouvilleben folytatott tüzérségi gyakorlatok a
francia lapok figyelmét az új hadiszer-kre irányozták,
melyek beszerzésére a nemzetgyűlés, öt évi időközre fel-
osztva, 380 millió frankot szavazott meg. Ez összeg kö-
vetkező czélokra fordítatik: 150 millió Páris, Cougres,
Verdun, Soisson és Besançon megerősítésére; 30 millió
laktanyakra s más katonai épületekre; 20 millió 450
üteg szervezésére; 10 millió 606 üzenhat fontos ágyú és
700 ágyutalp beszerzésére; 20 millió szerelvényekre; 67
millió 896,000 darab fegyver, 120,000 kard, 10,000
páncél, 70 millió töltény vásárlására; 40 millió lőpor-
raktárakra és fegyvertárakra; 33 millió várak felszerel-
sére fog fordítatni. 1877-ben — írja a „Morn. Un.” —
váraink és hadiszerünk reorganisatioja be lesz fejezve.
A párisi lyoni táborokon kívül m-g Thours közelében
Adonai s a tengeri Alpes-megyéiben Valbonnénál fog
állandó tábor alakittatni. Végül az olasz határon uj —
sz lesz a kilencz dik — hadtest szerveztetik.

Lisabonból, írják, hogy ott e hó első napjaiban
egy a portugál dinastia ell-ni irányzott összeküvésnek
jöttek nyomára, melynek pozitív czélla leendett egy Spa-
nyolországgal foederált köztársaság alakítása. Erre
nézve e hó 2. dikről következőket írják Lisabonból:

„A kormány étes-ülvén, megtette a kellő intézke-
déseket, hogy utjába álljon eme, népünk többségének né-
zeteivel oly kevéssé összhangzó terveknak. Némely kom-
promittált katoná elfogatott Lisabon helyőrsége és a ki-
rályi palóta őrsége fegyverbe állitott. Végül az össze-
esküvés főnökének palotája, hova több társa és sok gya-
nus egyén is menekült, körülvételeit. E rendszabályok
nagy feltűnést okoztak. Az összeesküvés feje Angeja
marquis volt, ki nem rég még Portugáliát Belgiumban,
mint diplomata megbízott képviselte, s kit állitotag onnan
visszahívására tett elégedelenné.”

New-Yorkból jelentik, hogy Peru elnöke Balta
ezredes meggyilkolt tott. A gyilkossal azonban, ki magát
dictatorrá proklamálta, rövid uton végzett a fölbőszült
nép: fölfüggesztette egy lámpafára. Ezen esemény is egy
jele azon forradalmi rángatózásoknak, melyekben a
delamerikai köztársaságok szakadatlanul szenvednek.

UJDONSÁCOK.

Kolozsvár, augusztus 17. 1872.

— Kie legyen az elsőség? A berlini lapok
már most foglalkoznak azzal a kérdéssel, miképen sza-
bályoztassék az osztrák és orosz császár közötti rang-
kérdés a berlini találkozás alkalmával; vajjon a születés
vagy a trónra lépés legyen e tekintetben irányadó. A
„Kreuzzeitung” e kérdésről így ír: A nélkül, hogy az illem
kérdésében mely tudományos ismeretekkel dicsekednék
a felelet még sem látszik oly nehéznek. Minden ilyen tár-
sadmí viszonynál szabály gyanánt tekintnifó, hogy az
idegen, vagy a tavolabbi rokon a gazda közelebbi rokona
elő teendő. Nem látjuk át, miért nem juthatva érvényre a
császárok találkozására alkalmával e felfogás és azt hisz-
szük, ha a rang rendje általában mellőzhetlen, hogy az
osztrák császára az első-ég az orosz-szal szemben. A
régőbb idő óta uralkodás még inkább megadja Királyunk-
nak az elsőégi jogot.

— Az erdélyi szász egyletek gyűlésezés.
Mágyesre sok vendég gyűlt ez alkalomból. Az első na-
pon aug. 15. az erdélyi honimertető társulat előkészítő
bizottmányi ülése tartottat meg. Eire a vendégek teljes
honnyeliséggel lettek fogadva Jozsef Ede gymnasiumi
tanár mondott ünnepélyes verses üdvözlétet. Szóltott a

győzelmes Germániáról, üdvözlé az Erdély külön részei-
ből egybejött, „nemet” vendégeket s allegoriával festé a
nagy rend (a tudósok, dulosok, gazdák tornászok) hatal-
mat és befolyását. E köszöntő nagy tetszéssel fogadta-
tolt a vendégek körében, a minthogy lelkesülten hozzá is
láttak a poharazáshoz késő éjjel.

— Az erdélyi múzeum-egylet képtárát nagy
vesztésig fenyegeti, ugyanis azon életnagyságu, kiváló
becsűtel bíró, pompás képeket, melyek eddig a néhai
főkormányzók nagy üléstermék díszíték, s melyek ural-
kodókat ábrázolják készülnek Kolozsvárról elszállítani
Pestre. Ezeknek, nézetünk szerint, a mi múzeumunk
képtárának osekélyszámu olajfestvényeit kellene szapo-
ritani, s ezért jó lenne, ha a múzeum igazgatósága
azonnal megtenné a lépéseket ezen díszes képek Kolozs-
várt marasztására, még mielőtt a készülőfélben levő
szekrényekbe helyeztetnének.

— Ölteann János lugosi püspök élettraj-
zát közli a „Tem. lapok.” E szerint a püspök 1839-
ben született, Szilvénbányán, Krassó megye facsati járá-
sában, hol atyja közszéki tanácsos vala. Bevégezvén gym-
nasiumi tanulmányait, a lelkész pályára szánta magát a
a már ekkor kitűnt szellemű vezérőrnagy által melyek-
ket a román s magyar hírlapokba tett közzé s melyekben
a magyarokat és románokat egységre buzdította, 1860-
ban bevégezé theologiai tanulmányait, 1861-ben mint
Dobra Sándor püspök titkára Krassó megye bizottság-
nyába választott. Ezen idő óta folyton a nemzetiségek
közötti jó egyetértés létrehozatalán fáradozott, miért is
őt az ottani Mocsányi — Babes párt hitehagyottak ki-
álták ki. Mindig és mindenütt azt igyekezett megértetni,
hogy az 1867-ik évi kiegyezési törvény, oly törvény
melynek alapja meg nem ingatható; ily módon sikerült
neki egy meglehetősen tekintélyes pártot alkotni, mely az
ő politikai nézeteit elfogadta. Ma már e párt tekintélyes
többség fölött rendelkezik s mind a választások mind a
megyei tisztség újból választása alkalmával ez a párt
lett a győztes.

— A sor-hadak n.-szébeni katonai nagy had-
gyakorlatain e hó végén a 21-ik honvédszászlóalj is részt
vevő ed most hivatott be a legénység zászló alá.

— Még egy adat a világ végéhez. A német
természetvizsgálók és orvosok idei lipcei nagy gyűlé-
sén aug. 12-én a diszebed alkalmával, Fresenius a hi-
res vegytudós, kinek egyik munkáját magyarra is lefor-
ditatták a magyar könyvkiadó társulat, a következő hu-
moros szavakkal kezdé toaszját: „Uram! mi itt oly vi-
gan és minden aggodalom nélkül ülünk együtt, és künn
a világ készül elpusztulni.” „Abban rejlik épen a termé-
szetudomány nagyszerűsége és világra kiható fontos-
sága, hogy a szellemet üres képzelmelektől megmenti,
s fesszabaddja a szellemet; a szellem az szabadságánál
fogva a jelenlevők közül senki sem osztja a nagy tömeg
babonás hitét. A véletlen úgy hozta magával, hogy a
német természetvizsgálók ez évi vándorgyűlésének kez-
dete ép azon napra esett, melyen a világnak egy üstök-
kössel való összeütközése folytán tönkre kellett volna
mennni: ép ezért Fresenius szavai a tudósok körében de-
rűlt hangulatot idéztek elő mivel a fenyegető üstökösre
gondolai se jutott eszközbe.

— A szabadkai városi kath. főgymnasium
értesítvénye az 1871. 2. tanévről most jelent meg. An-
nak mindjárt kezdetén egy igen érdekes essai olvasha-
tunk, melynek czíme „a vegytan történetének vázlata s
annak jelenlegi álláspontja a gymnasiumokban.” A sta-
tistical adatokból tudomást nyerünk a felől, hogy az in-
tézeten 14. rendes és egy tornatanító működött. Az új
tanterv életbe léptetett. A városi plebánus 300
forintnyi alapítványt tett. — A tanulók száma volt év-
közben: 310 Ezek közül elmaradt 57, maradt tehát év-
végén, 253. Vallás szerint római. katolikus. 229.
Gör. kel. 18. Agost. 1, hely. 1, izrael 61. Neme-
tiség sz. rint magyar 287, német 1, szerb 18, dalmát 4.

— A tordai ev. ref. egyház tornyának gombjá-
ban, mely most a torony kijavítása alkalmával levételezt,
egy régi német nyelven írt okiratot is leltek. Ez okirat-
ból kiteszik, hogy 1782-ik évben az új tordai ref. ek-
klézsia a templom tornyának a falazatát három öllel
magasabbra emelte, s erre fából új tornyot állított; a
most levett réz gombot a torony tetejére egy svájci ké-
szítette volt. Ez okmány mondja, hogy 1782-ben nem volt
drága az élet Tordán, az említett okmány szerint: 1
véka tisztabuzs ára 36 kr, egy véka törökbuza 17 kr, 1
font hus ára 2 kr, egy bárány ára 30 kr, egy font disz-
nóbus ára 3 1/2 kr, egy kupa bor ára a legjobbakból 10
kr volt. Ez árak ma méltán meséneknek látszhatnak,
midőn a drágaság egészen bécsiessé lett a hajdan s még
csak 1848-ig is olcsóságáról híres Erdélyben.

— A „Kelet” örvendő jelzi, hogy f. évi sep-
tember 1-től a „K. l. Közlöny” egész iven, díszes kiál-
lításban jelenik meg, amde hogy el ne hiigyük magunkat
egy ürmeseppet is vegyt a collegialis felköszöntőbe:
nem érti főzikkünket; pedig csakugyan világosan je-
leztük „Álláspontunk” a közel reformokat illetőleg is.
Valahányszor nyíltan szóland, megfellelünk minden tar-
tozkodás nélkül, mert nincs mit rejtgetnünk. Ezáltal
nem vonja kétségbe, hogy deákpartiak vagyunk, s ezért
fogadják szíves köszönetünket — hasonló a méltány-
lást.

— A „Times” a bécsi világkiállításról. A
„Times” mult hó 18-i számában egy hosszú szakérte-
lemmel írt cikkkel közöl a világkiállítási építkezések folya-
máról és a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik felőlük.
Azon haladást, melyet az építkezés a mult ósz óta tett,
a világlap bámulatosnak és az építletek fekvését csodálatra
méltónak nevezi. A három főtárgy: az iparpalota, a gép-
csarnok és a múcsarnok terjedelmes leírása folyamában a
czikkíró különösen az iparpalota belső berendezését és
beosztását, a hossz- és oldalhajók rendszerét dicséri, mert
az által a korábbi kiállításokon uralkodott határtalan za-
var mellőzhető lesz. A nagy körönd építéséről a „Times”
osztatlan tetszéssel nyilatkozik, és hogy olvasóinak a kör-
önd nagyságáról fogalmat adjon, azt London legnagyobb
fedelével a sz. Pakrácz vasuti állomás tetejével hasonlítja
össze, melynek kiterjedése csak 240 láb, holott a köröndé
340 lábat tesz. A „Times” a gépcarnok elkülönített fel-
állítását is, mint elismerésre méltó haladást tünteti föl és
annak belső berendezését „kitűnő jó”-nak mondja. A
munka eddigi haladása után kételkedni sem lehet, hogy az
összes építkezések és azok berendezése f. év végéig be-

fognak fejeztetni. Végül írja a „Times”: Angliát ezen
vállalatban a versenyre való hajlamain kívül különösen
egy új piacra (t. i. keleten) való kilátás érdekli, mely ed-
dig csak csekély mennyiségben fogadta be az angol árú-
kat, de melynek fogyasztási ereje napról napra növekszik.
A „Times” reméli, hogy a parlament mielőbb meg fogja
szavazni a szükséges költséget az angol kiállítási bizott-
mány részére, hogy ez az összes angol kiállítás érdeké-
ben, mint központi ügyökség működhesse.

— Cholera. A jassy-i ügynök jelentése szerint
Jassyban az ázsiai kolera ütött ki, melynek folytán eddig
30 egyén betegült meg, kik közül 9 meghalt, a többi
padig részint felgyógyult, részint további gyógykezelés
alatt maradt.

— Szinagaszgató Fehérvári Antal átvette
Follinus igazgatótól az aradi Színházat, s mostan az
ottani színház-urat újraszervezésén működik.

— Az erdélyi múzeumegylet választmánya
f. hó 15-én a delutáni órákba tartá ülését, melyben a
számadások vizsgálatát meg. s a 29-ki nagygyűlésre
az előtervezet dolgoztatott ki. Az ülésben heves vitára
került a dolog s így nem csoda ha az késő estig elhu-
zódott.

— A cholera ellen. Petenkefer müncheni tanár
a cholera ellen következő ovszertket ajánlja: 1. a bör-
tevekesség fentartása naponkénti izzadás által; 2. azon
belehelése; 3. nedves deréköv a jó emésztés elősegítő-
sére; 4. testmozgás és tevékenység; és 5. észszerű élet-
rend és mind-n ártalmas élelem mellőzése.

— III. Napoleon lovas szobra. III. Napoleon
lovas szobra mely a magentai csata után időomlato-
t, most bronzba öntve elkészült. Ezen elkészett mestermű-
vet készítője, Clesinger ur szeretete s tántorithatlan hűsége
zálogául a császárnak akarja oda ajándékozni ki azouban
bajosán tudna vele mit csinálni.

— Régészeti. A devecei vasuti állomásnál fo-
lyamatban levő ásások egy régiségekben gazdag római
temető titkait fedték fel. A talált sírok nem faragott kö-
vekből állanak, hanem egy kis négyszögű tér széles tég-
lakkal van kerítve, s ezen térbe van helyezve az urna.
Az urnák különféle nagyságúak. Az egyik sírban két ki-
sebb korszakú edény volt, valószínű, hogy kisebb hamv
vedrek, továbbá egy pompás cserép mécs, egy
könyvtartó üvegese és egy rézpénz, mely mutatja
hogy a temető legalább is 1700 éves. A Deve-
ceiben lakó főmérnök Gaálnál egész kis múzeum van
összeállítva. Vannak kisebb-nagyob urnák, két szép
üveg pohár, római mécsék földéll és a nélkül, egy mécs
különösen érdekes, mert egy darabból van födelével
együtt, míg a többiek födelé lehet. Különös, hogy ezen
mécsék fekéken különféle fölírások vannak, nincs két
mécs, melyek fölírása egyenlő volna, miből azt lehet
következtetni, hogy a fölírás tén neve lehetett azon
elhunytak, kinek porai e mécs mellett pihentek.
Találtak egy szép borostyánkőből faragott gyűrűt is,
melynek födelén egy díszesen faragott mellszobor van. A
mérnök urak megtiltották, hogy a munkások másoknak
adják el a talált tárgyakat s így alig egy két darab ke-
rült más kére. Azt mondták, hogy nekik zsigoru rendo-
letük van a talált kincseket a nemzeti múzeum számára
összegyűjteni.

— Arkolay ismert katonai író tulajdonképeni
neven Streubel, kinek művei pár évvel ezelőtt nálunk is
a Magyarország ellen intézet heves megámtadás miatt
nagy feltűnést okoztak, Heibelbergben, hol már hosszabb
idő óta tartozkodott folyó hó 8-án megtébolódott.

— Tizenhat mázsa arany. Eszéken egy koc-
sában Guzek Ignác és Ponzing József időgáltak;
nemsokára hozzájuk csatlakozott Becker István keres-
mester. Az előbbieket beszélgettek azon pénzről, melyet
vasuti munkálatok készítése által kerestek; az utóbbi
szeregett volna a pénzből legalább egy részt birni, ezért
a következő meséhez folyamodott. B. elbeszélte, hogy
midőn 1848-ban mint honvéd szolgált a magyar kor-
mánynak 12 mázsa aranyát egy pinczében elástá; ké-
sőbb emberölés miatt 20 évre elítéltetett, 12 éves be-
börtönözés után kegyelmet nyert és most csak 300 fo-
rintra volna szüksége, hogy a 12 mázsa aranyat Temes-
várról elszállíttassa, ha valaki a pénzt előlegezné, szíve-
sen osztokodnék az aranyban. — A két sváb verszemet
kapott és oda kölcsönözte a 300 forintot, hanem az arany
megérkezését hiába várták. Belátván elvégre, hogy rá-
szedettek, jelentést tettek; a szédelgő felfedezett s
az északi törvényszék által 6 havi súlyos börtönrre ítél-
tetett. —

— I. Napoleon Bukása után e szavakat mondá;
„Senki sem ártott nekem anyit soha mint én magam;
hogy úgy szóljak: magam voltam a magam ellensége;
A moskvai expedíció, és a szerencsétlenségek mik ott
történtek, okai voltak bukásomnak! Az előtt sokkal ha-
talmasabb (homme trop puissant) ember voltam, s hogy
más ember nekem ártott volna. Az ember nem kerül-
heti ki sorsát.

— Orosz chinai háboru van kitörőben, a
mennyiben China az orosz protectorátus alatt álló határ-
széli népeket megámtadta s ezek Oroszországot hívták
segélyre. Az oroszok ennél fogva erősítik mindenfelé a
helyőrségeit a határszéleken, hogy adandó alkalommal
legott készen álljanak. — Újabb hírek szerint, Chinának
Sou Theou nevű kikötő városában összeesküvés fedez-
tetett fel, mely egyidejűleg a kormány és az idegen-
ellen irányult. Az e tárgyban megindított vizsgálatnak
sikerült néhány tettest kipihatólni, kik azonnal kivégez-
tettek.

— A Salezburgi Loosokat illető hirdetésményre
felhívjuk a t. cz. közönség figyelmét, előnyösök s egész-
ben 26 frt o. é. részletre 30 fr. havonként 1 frttal és 19
kr. stempellel, a bécsi kereskedelmi bank váltóíródá-
jában kaphatók Graben 13.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

Nyilttér.

Fog- és szájdorvos Máthé Domokos

„Rubin” fogtisztító-szere

a legjobb szer a fogak napontai tisztítására, a foghú-
erősítésére és az oly ártalmas fogkö (borkő) képződés
megszüntetésére.

Ezen készítmény felől több nevezetes bécsi
orvos elismerését nyilváníttotta.

Egy díszes ércdoboznak ára 1 frt.

Egyedüli főraktár Csapó Sándor úrnál Kolozs-
várt.

Meghívás

az ujon kibocsátott Salzburgi Kölcsön-sorsjegyek

vásárlására.

Alólírt váltóíródnak van szerencséje ezennél nagyraecsült t. cz. magán vásárlói- és üzletbartának jelenteni, hogy az
országfőváros **Salzburg** által kibocsátott **Lotto-kölcsön**, melynek első huzása már **september 5-én** főnyeremény **40,000 frt.** alólírt által ép most adatott ki.
E Lotto-kölcsön 1.728.300 ft. o. é. trsz. s 40 év alatt 3.952.980 ftnyi o. é. jelentékeny összeggel fizettetik vissza. Fel van osztva részletektelezvényekre (Loosok), melyek mindeike legalább 30 frttal o. é. sorsoltatik ki. Évi-
ként van 5 huzás 40,000, 30,000, 15,000 ft, stb., stb. főnyereményekkel, a Loosok minden lehető biztonságot nyújtanak, miután Salzburg országfőváros minden vagyonával, minden bevételeivel, regaleival a Loosok pontos bevál-
tásáért kezkeskedik.

Egy eredeti sorsjegy ára **26 frt o. é.**

Azonban arra figyelmeztetünk, hogy alólírt váltóíroda a Lotto-kölcsönnek csak egy részét hajlandó ez árban kiadni, miután az annyira előnyösen dotált Loosok nagyban keresetlén, az árak bizonynyal emelkedni fognak.
Hogy mindenki maga idejében hozzájuthasson az ily Loosokhoz, kaphatók részletes fizetés mellett is 30 frttal úgy, hogy havonként 1 ft és stempellel egyszermindenkorra 19 kr o. é. fizetessék, s még is már a legközelebbi huzásnál
játsszanak a 40,000 ftos főnyereményre és a többiekre is. Megrendelések az illető összeg beküldése mellett azonnal teljesítetnek. Azon üzletbartok, kik a salzburgi Loosok elárúsításával foglalkozni akarnak forduljanak alólírt
váltóíródához.

(524) 4—12

A bécsi cs. k. kiváltságolt keresk. bank váltóíródája, előbb Sothen C. János, Graben 13.

GUGGENBERGER PÁL-féle

üzletben

főtér, báró Radák-ház

már több hét óta folytatott s a mult hó 15-ig tartani határozott

végeladás

annyira magára vonta a t. cz. közönség figyelmét, hogy azt még **f. év augusztus 10-ig meg-**
hosszabbítani a tömeges látogatás folytán szükségesnek mutatkozott.

E visszavonhatlan utolsó határnapig tehát a

végeladás

az eddigi előnyös árak mellett folytatattni fog, s a t. közönségnek így alkalom van nyujtva szükségeit
a legkedvezőbb feltételek mellett fedezhetni.

Különösen vidéki kereskedő urak találnak ott árukészleteik
beszerzésére ritka előnyös forrást.

WIENER COMMISSIONS-BANK

tőzsdé-ügyszobája és váltóíródája

átvessz bármí nével nevezhető bank-, váltó- és tőzsdé-üzletet.

Megrendeléseket a helybeli piacon s a vidékről igen gyorsan, színdul és
pontosan teljesítjük, s a tőzsdé-ügyszoba által megvásárolt értékpapírokra és
valutákra, tekintettel a pénzpiacz időkenti állására, a legújanyos feltételek
mellett adánk előleg.
Az üzleti helyiségek reggel 9-től este 6 óráig szakadatlanul nyitva vannak
a közönség számára.
15 15 [494]